

REACTIE DE JONGE AKADEMIE: RAPPORT ADVIESCOMMISSIE BEKOSTIGING HOGER ONDERWIJS EN ONDERZOEK

De Jonge Akademie

De Jonge Akademie heeft kennis genomen van het rapport van de Commissie Van Rijn. De commissie constateert in haar rapport terecht diverse knelpunten, waarvan een aantal ook is genoemd in de [uitgangspunten](#) van KNAW en De Jonge Akademie voor verandering in de financiering van het wetenschapssysteem. We willen allereerst benadrukken dat het goed is dat de Commissie Van Rijn de problemen rondom werkdruk en competitie tussen universiteiten en onderzoekers erkent. We staan daarom volledig achter een financieringssysteem waarmee voorkomen wordt dat universiteiten zoveel mogelijk studenten willen aantrekken. Een aantal aanbevelingen leidt bij ons echter tot grote zorgen. We hopen dat de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap deze zorgen serieus neemt in haar reactie op het rapport van de Adviescommissie.

De door de Adviescommissie voorgestelde verschuiving van middelen richting bèta en techniek creëert een te grote schok in het systeem die juist voor hogere werkdruk bij de overige disciplines zorgt. Veel van die disciplines kampen al met een te hoge werkdruk, waardoor de kwaliteit van zowel het onderwijs als het onderzoek in die gebieden nog verder onder druk komt te staan. De Jonge Akademie vindt verschuivingen in financiering waarbij in het ene wetenschapsgebied wordt geïnvesteerd ten koste van andere wetenschapsgebieden dan ook zeer onwenselijk. Dit veroorzaakt niet alleen grote schade in de getroffen wetenschapsgebieden, maar ook gaat deze maatregel ten koste van de brede wetenschap en zet wetenschapsgebieden en universiteiten tegenover elkaar, in plaats van samenwerking te stimuleren.

Hoewel de overheveling van de tweede naar de eerste geldstroom kan helpen tegen doorgeschoten competitie tussen onderzoekers (De Jonge Akademie pleitte er in een eerder [opiniestuk](#) ook al voor), lijkt de voorgestelde uitwerking juist een top-down sturing van het onderzoek als doel te hebben: '[De commissie adviseert] de overheveling niet vrijblijvend maar beleidsrijk aan te pakken, met heldere afspraken over samenwerking, profilering en taakverdeling rond de nationale prioriteiten.' (Rapport Van Rijn, p. 69). De Jonge Akademie vindt het daarom van groot belang dat de overheveling niet gefinancierd wordt vanuit het deel van de tweede geldstroom dat bestemd is voor vrij en ongebonden onderzoek (onder meer de Vernieuwingsimpuls en de Open Competitie). Het is essentieel dat de ruimte voor zulk nieuwsgierigheidsgedreven onderzoek niet gereduceerd wordt. De ruimte voor vrij en ongebonden onderzoek ligt namelijk aan de basis van grote wetenschappelijke innovaties.

Tot slot wil De Jonge Akademie benadrukken dat de aansluiting op de arbeidsmarkt geen leidend criterium zou moeten zijn voor de bekostiging van het hoger onderwijs. We leiden immers niet alleen

Amsterdam, 17 mei 2019

studenten op voor bepaalde beroepsgroepen of omdat dit goed is voor de economie, maar juist ook als kritische burgers. De belangrijke maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan vereisen samenwerking tussen wetenschappers van allerlei disciplines.

Samengevat is de reactie van De Jonge Akademie op het rapport van de Adviescommissie Bekostiging Hoger Onderwijs en Onderzoek als volgt:

- 1 Wij zijn van mening dat het oplossen van knelpunten in het ene vakgebied niet tot meer knelpunten in andere vakgebieden moet leiden. Investering is welkom, maar herverdeling niet.
- 2 Een verschuiving van de tweede naar de eerste geldstroom mag niet ten koste gaan van de ruimte om vrij, ongebonden onderzoek te kunnen doen.
- 3 Aansluiting op de arbeidsmarkt moet geen leidend criterium zijn voor de bekostiging van universitair onderwijs.